

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ КРУГЛОГО СТОЛУ

СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Факультет психології, політології та соціології

Кафедра психології

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
КРУГЛОГО СТОЛУ

**«СУЧАСНА ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ:
ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Присвячено Міжнародному дню толерантності

15 листопада 2024 року

Видавництво
«Юридика», 2025

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Аракелян Мінас Рамзесович**, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, перший проректор Національного університету «Одеська юридична академія»

Члени редакційної колегії:

Цільмак Олена Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Геращенко Олександр Сергійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Гурін Руслан Сергійович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Джежик Ольга Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Самара Ольга Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов Вячеслав Абдуллайович, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Шмаленко Юлія Іванівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за достовірність матеріалів та фактів, унікальність тексту тез та дотримання вимог академічної доброчесності, несуть автори.

С 916 Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи : збірник матеріалів Круглого столу присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.) / за заг. ред. М. Р. Аракеляна. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. – 160 с. Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

ISBN 978-617-8182-85-4

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.29134>

Збірник матеріалів підготовлено за доповідями учасників Круглого столу «Сучасна юридична психологія: виклики та перспективи» присвяченого Міжнародному дню толерантності (м. Одеса, 15 листопада 2024 р.).

УДК 159.98:340(049.2)

DOI:

Татьянчиков Андрій Олександрович,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри психології

Національний університет «Одеська юридична академія»

ORCID : <https://orcid.org/0000-0003-1721-0891>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОДІАГНОСТИКИ НА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Підготовка фахівців з юридичної психології є вкрай актуальною через зростаючі виклики у правовій сфері, пов'язані з необхідністю глибшого розуміння психологічних аспектів поведінки осіб, залучених до правових процесів. Юридичні психологи відіграють ключову роль у судово-психологічній експертизі, профілактиці злочинності, ресоціалізації правопорушників і підтримці жертв правопорушень. Їхня робота сприяє підвищенню ефективності правосуддя, адже вони забезпечують науково обґрунтовану оцінку особистісних характеристик, психоемоційного стану та мотивації учасників правових відносин.

Однією з ключових компетентностей, якою мають володіти фахівці з юридичної психології, є здатність до застосування валідних та надійних психодіагностичних методів, що є вкрай важливим для оцінки психічного стану особистості, який, у свою чергу, може впливати на правову поведінку, прогнозування ризиків девіантних дій. Застосування таких методів забезпечує надійність експертних висновків і їх відповідність вимогам правової системи.

Вивчення дисципліни «Психодіагностика» на освітній програмі «Юридична психологія» має важливе значення для підготовки фахівців, які поєднують знання психології з правовою сферою. Актуальність цієї дисципліни зумовлена зростаючими потребами сучасного суспільства у кваліфікованих спеціалістах, здатних проводити психологічну експертизу, розробляти профілі особистості та ефективно працювати з особами, залученими до правової сфери, включаючи підозрюваних, потерпілих, свідків тощо. Успішне засвоєння психодіагностики дозволяє майбутнім юридичним психологам вирішувати широкий спектр професійних

завдань у сфері судово-психологічної експертизи, ресоціалізації правопорушників та профілактики девіантної поведінки.

Метою викладання дисципліни є формування в здобувачів теоретичних знань і практичних навичок використання психодіагностичних методів у юридичній діяльності. Особлива увага приділяється аналізу та інтерпретації результатів досліджень, проведених за допомогою стандартизованих методик, адаптованих до специфіки правової сфери. У рамках освітнього процесу здобувачі вивчають принципи побудови тестів, основи психологічного вимірювання та діагностики особистості, що дозволяє їм ефективно застосовувати ці знання в роботі з різними категоріями клієнтів, зокрема особами, які перебувають у стресових або кризових станах.

Однією з ключових особливостей викладання психодіагностики для майбутніх юридичних психологів є акцент на адаптації методик до умов юридичної практики. На відміну від інших напрямків психології, де психодіагностика може мати переважно корекційне, терапевтичне, реабілітаційне або дослідницьке спрямування, юридична психологія потребує методик, які відповідають високим вимогам до об'єктивності та надійності. Студенти повинні оволодіти навичками застосування таких методів, як експрес-діагностика агресивності, оцінка рівня стресостійкості чи аналіз когнітивних процесів у контексті досудового розслідування.

Юридичним психологам знання з психодіагностики необхідні для забезпечення достовірності та наукової обґрунтованості експертних висновків. Від цього залежить ефективність взаємодії із судами, слідчими органами, адвокатами, а також здатність фахівця адекватно реагувати на потреби системи правосуддя. Специфіка їхньої роботи вимагає вміння враховувати фактори маніпуляції, симуляції чи агравації, що часто зустрічаються у правовій сфері. Тому важливим аспектом викладання є навчання студентів виявленню можливих спотворень результатів психодіагностичного дослідження.

Таким чином, викладання психодіагностики в межах освітньої програми «Юридична психологія» відрізняється інтеграцією психологічних знань із правовими аспектами діяльності, орієнтацією на специфічні запити правової системи та підготовкою до роботи в умовах підвищеної відповідальності.

Ця дисципліна сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх фахівців, забезпечуючи їх необхідними знаннями та навичками для виконання завдань у сфері юридичної психології.

Список використаних джерел

1. Андросюк В., Барко В. Психологічні принципи й можливості підвищення ефективності психодіагностичного вивчення персоналу Національної поліції України. *Юридична психологія*. 2023. Вип. 33 (2). С. 7–17.
2. Бочелюк В., Панов М., Турубарова А. Теоретико-методологічні підходи юридичної психології в процесі професійної підготовки майбутніх психологів. *Перспективи та інновації науки*. 2024. Вип. 7 (41). С. 601–617.
3. Дехтяренко І. Теоретико-методологічні засади здійснення професійного психологічного відбору військовослужбовців до Національної гвардії України. *Юридична психологія*. 2022. Вип. 31 (2). С. 47–53.

Ключові слова: психодіагностика, професійна компетентність, юридична психологія.

Keywords: psychodiagnostics, professional competency, law psychology.

Самара Євгенія Вікторівна МЕДИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ.....	85
Самара Ольга Євгенівна ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ ПІДХОДИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ РЕЦИДИВІВ ПОВЕДІНКОВИХ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ	90
Татьянчиков Андрій Олександрович ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОДІАГНОСТИКИ НА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ».....	96
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Глухая Анастасія Олександрівна АКТУАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ.....	99
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Мовчан Рената Богданівна ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ В УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ	104
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Папінян Вікторія Валентинівна Атанасова Кароліна Костянтинівна ВПЛИВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВ ПРАЦІ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ НЕБЕЗПЕЧНИХ ПРОФЕСІЙ.....	108
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Пахомова Анастасія Валеріївна ВПЛИВ ДИСТРЕСУ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ	111
Ташматов Вячеслав Абдуллайович, Петровчан Діана Михайлівна ПРОЯВИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ФАКУЛЬТЕТУ ПСИХОЛОГІЇ	115
Третьякова Тетяна Миколаївна ПРАВОСВІДОМІСТЬ, ПРАВО, ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я – СИСТЕМА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ КАТЕГОРІЙ.....	119
Третьак Іраїда Вадимівна МЕТОДИ ІНТЕГРАЦІЇ ТАНЦЮВАЛЬНО-РУХОВОЇ ТЕРАПІЇ У ПРОГРАМИ ТАНЦЮВАЛЬНИХ ГУРТКІВ ДЛЯ ЖІНОК ВІКОМ 30–60 РОКІВ	122